

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ทาง
ธรรมชาติจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สูการเป็นอุทยานแห่งชาติที่
ยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ
วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) และหรือ
การสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ (Focus group) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 40 คน ร่วมกับการสังเกต
(Observation) ในพื้นที่วิจัย โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ผู้บริหาร
และเจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานและเขาพระเนินท่ง จำนวน 20 คน (2) หน่วยงาน
ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน (3) ภาคชุมชน จำนวน 5 คน (4) นักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน รวม
จำนวนทั้งสิ้น 40 คน

2. วิธีการสุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability)
ได้แก่

2.1 วิธีการสุ่มแบบวิจารณญาณ (Judgmental sampling) จากกลุ่มบุคคลที่มีความ
เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานและมีคุณสมบัติเหมาะสมในการให้ข้อมูล

2.2 วิธีการสุ่มแบบก้อนหิมะ (Snow ball sampling) โดยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูล
แนะนำบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมที่จะให้ข้อมูลได้ จนครบตามจำนวน 40 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยกำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์
เชิงลึกและหรือกลุ่มเฉพาะ ร่วมกับการสังเกตบุคคลและสภาพแวดล้อมในพื้นที่วิจัย และจากเอกสาร
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยเชิงคุณภาพในเดือนกรกฎาคม-กันยายน พ.ศ.
2555

เครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยได้สร้าง
ขึ้นโดยการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี จากนั้นนำมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยใช้ร่วมกับการสังเกตของคณะผู้วิจัยต่อบุคคลและสภาพแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานและเขาพระเนินทุ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคชุมชน และนักท่องเที่ยว โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 9 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (1) ความยั่งยืนสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (ป่า สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจำนวนมากกว่า 1,199 ชนิด) : แนวทาง/กลยุทธ์/โปรแกรม/กิจกรรม เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ/ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) (2) ความสากลระดับโลกของอุทยานแห่งชาติ (Globalization of National Park) และความเหมาะสมของการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ (Natural world heritage) ของ อช. แก่งกระจาน (3) แนวทาง/กิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และโปรแกรมการตลาด (Marketing Program) (4) การบริหารจัดการอุทยานระดับประเทศและระดับโลก/โปรแกรมที่ทำให้สามารถบริหารจัดการอุทยานเกิดประสิทธิผล (Programs Enabling Effective Park Management) (5) การบริหารจัดการการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน (Community Relationship Management) (6) โปรแกรมอาสาสมัครและบำเพ็ญประโยชน์ (Volunteer Program) ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นักท่องเที่ยว ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน) ใน อช. แก่งกระจาน (7) โปรแกรมที่ส่งเสริมมรดกด้านวัฒนธรรมอันดิมามของไทย (Cultural Heritage Related Programs) (8) กิจกรรมเชิงนิเวศอย่างสร้างสรรค์ (9) คุณค่าด้านเศรษฐกิจ (ดูรายละเอียดในภาคผนวกตอนท้าย)

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ ร่วมกับการสังเกต มาบันทึกรายละเอียดตามประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสรุปวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)